НАД ЧЫМ ПРАЦУЕМ

КАЛІ І БЕЗ 100 ГРАМ ДОБРА

Дэпутаты выступілі з антыалкагольнай ініцыятывай

«Нядаўна зайшлі з малодшым сынам у краму недалёка ад дома, — расказвае мінчанка, маці траіх дзяцей Вольга МАРТЫНЕНКАВА. — Узялі малако, хлеб, ёгурт, ідзём да касы. А там побач з цукеркамі і вафлямі — пляшкі з гарэлкай стаяць ды таннае віно. Сын глядзіць на чупа-чупсы, снікерсы, пераводзіць позірк на бутэлькі і пытаецца: «А што гэта такое?» Спрабую растлумачыць, што да чаго, і данесці, чаму набываць напоі мы не будзем. Думаю, і дарослы дарасламу не заўжды абгрунтуе, чаму ўжываць не варта. А тут дзіця. Сын кіўнуў, змаўчаў, але, баюся, што патрэбных слоў я не адшукала. Ды яшчэ мужчына за намі папрасіў даць яму біклагу... Непрыемна, калі аказваешся ў такой сітуацыі, ды яшчэ і паўплываць на яе не можаш».

Другому сыну Вольгі, студэнту, нядаўна споўнілася 18 гадоў. І няхай маці перакананая ў тым, што хлопца выхавала добра, але думка, што цяпер ён можа сам набываць спіртное, не пакідае яе. «Я не разумею, чаму дагэтуль узрост, з якога можна прадаваць спіртныя напоі, яшчэ не паднялі. Няўжо хтосьці хоча зарабіць на здароўі нашых дзяцей?» — пытаецца Вольга.

Аднак нельга сказаць, што для таго, каб беларусы меней ужывалі алкагольных напояў, нічога не робіцца. Напрыклад, у Заводскім раёне Мінска шмат гадоў спрабуюць змагацца за тое, каб яго жыхары менш злоўжывалі спіртным. Па словах **Іны ПУСТАВІТ, намесніка галоўнага ўрача па арганізацыйна-метадычнай рабоце 21-й цэнтральнай раённай паліклінікі Заводскага раёна Мінска, сакратара камісіі па барацьбе з п'янствам Заводскага раёна,** ужо праводзіцца шмат культурна-масавых і спартыўных мерапрыемстваў, каб заняць дзяцей і іх бацькоў, студэнтаў і працуючую моладзь па інтарэсах. Таксама ў раёне спрабавалі ў якасці эксперымента абмяжоўваць час продажу алкаголю. Аднак існуючае заканадаўства гэтага не дапускае: такога плана абмежаванні можна ўвесці ці падчас правядзення выпускных вечароў, ці падчас масавых спартыўных мерапрыемстваў, накіраваных на папулярызацыю здаровага ладу жыцця. А абмежаванне продажу ў начны час пад гэты пункт не падпадае.

«Мы звярталіся з прапановай да гандлёвых аб'ектаў, размешчаных паблізу ўстаноў адукацыі, аховы здароўя, інтэрнатаў, прахадных прамысловых прадпрыемстваў. Так, уздоўж Партызанскага праспекта знаходзіцца 21 аб'ект гандлю не далей чым за 500 метраў ад іх», — тлумачыць Іна Пуставіт. Таксама была ідэя абмежаваць продаж не толькі ноччу, але і, напрыклад, падчас заканчэння змены на заводзе ці вучэбнага дня ў школе. Зноў жа заканадаўства такую меру выкарыстоўваць не дазваляе.

Між тым, у стане алкагольнага ап'янення здзяйсняецца большасць цяжкіх злачынстваў, гэта таксама і асноўная прычына сямейна-бытавога гвалту. Ужыванне алкаголю прыводзіць да атручвання з самымі цяжкімі наступствамі: у такім стане людзі атрымліваюць большасць траўмаў, якія часта прыводзяць да інвалідызацыі, тлумачыць спецыяліст.

З антыалкагольнай ініцыятывай выступілі і члены Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу. Да 1 кастрычніка дэпутаты разам з зацікаўленымі міністэрствамі ўнясуць свае прапановы па процідзеянні алкагалізацыі насельніцтва ва ўрад. З боку парламентарыяў такіх ініцыятыў цэлы шэраг. Гэта забарона на продаж алкаголю на аўтазапраўках, асобны ад іншых аддзелаў продаж спіртнога ў буйных магазінах, абмежаванне часу продажу, прапанова зрабіць больш жорсткімі патрабаванні да тары, у якой прадаецца спіртное (да аб'ёму і таго, што, напрыклад, піва ёсць і ў «бюджэтным» пластыкавым фармаце). А таксама падняцце ўзроставага парога продажу алкаголю, забарона выкарыстання алкагольнай тэматыкі ў напоях для дзяцей (дзіцячае шампанскае).

Фота Анатоля КІПЕШЧУКА.

Здымак носіць ілюстрацыйны характар.

Пакуль галоўны аргумент тых, хто не падтрымлівае такія меры па процідзеянні алкагалізацыі насельніцтва, — эканамічная немэтазгоднасць, кажа **Вольга ПАЛІЦІКА, намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу па прамысловасці, паліўна-энергетычным комплексе, транспарце і сувязі, адна з ініцыятараў унясення змен у заканадаўства.** Маўляў, гэта ж даходная частка бюджэту, з якой пасля выплачваецца грашовая дапамога неабароненым слаям насельніцтва. «Каб параўнаць эканамічную выгаду і шкоду, якую наносіць злоўжыванне алкаголем, — трэба мець методыку поўнай ацэнкі шкоднасці. У нас яе няма. Алкаголь складае 10% ад агульнага рознічнага тавараабароту, — лічыць дэпутат. — Так, мы атрымліваем прыбытак ад акцызаў, а колькі гіне на вытворчасці, атрымлівае траўмы ад таго, што выпівае, колькі ДТЗ па той жа прычыне? Гэтыя людзі выпадаюць з жыцця і эканомікі! Алкаголь з'яўляецца галоўнай прычынай сацыяльнага сіроцтва. Менавіта таму зараз адно з галоўных пытанняў — распрацаваць комплексную методыку ацэнкі шкодных наступстваў ужывання алкаголю ў цэлым для эканомікі краіны».

Міністэрства аховы здароўя канстатуе, што ўжыванне алкаголю на душу насельніцтва зніжаецца. «Так, у канцы 2016 года гэта было 8,8 літра на душу насельніцтва, г. зн. улічваюцца грамадзяне ўсіх узростаў.

Паводле даследаванняў Сусветнай арганізацыі аховы здароўя, ужыванне больш як 8 літраў этылавага спірту на чалавека, старэйшага за 15 гадоў, прыводзіць да генетычнага выраджэння нацыі. А калі зрабіць падлікі па методыцы арганізацыі, для Беларусі гэты паказчык складзе 10,5 літра!» — прыводзіць аргументы Вольга Паліціка.

> Парламентарый кажа, што, напрыклад, не бачыць контраргументаў, чаму зараз жа нельга павысіць узрост, з якога можна набываць алкаголь. У краінах Скандынавіі барацьба з алкагалізмам налічвае не адно дзесяцігоддзе, і там гэта мера дзейнічае. У Нарвегіі з 18 гадоў можна набываць напоі, слабейшыя за 22 градусы, а з 20 гадоў — усе.

«Чамусьці алкаголь у нас супастаўляецца з дарослым: у 18 можна жаніцца, могуць у армію забраць, а выпіць нельга? Але ці гэтым мераецца ўзрост? Да таго ж у нас няма культуры піцця: часта людзі бяруць няякасны танны алкаголь, які сапраўды шкодзіць, і ўжываюць яго ў вялікай колькасці», — кажа дэпутат.

Вера ШАЎЧЭНКА.

СІТУАЦЫЯ

Чый ты, нічыйны Шарык?

Беспрытульным жывёлам таксама патрэбны закон

У беларусаў ёсць прыказка: «Добры гаспадар і сабаку з хаты не выганіць у такое надвор'е». Згадваю, як у моцныя маразы, завею бацька забіраў у дом нашага любімца Бобіка — у цяпло, на мяккую посцілку. Наогул, гадоў трыццаць таму на вясковых вуліцах немагчыма было сустрэць ні бадзяжных сабак, ні бадзяжных катоў. Але з цягам часу чатырохногіх беспрытульнікаў у сельскай мясцовасці з'яўлялася ўсё больш і больш.

Толькі летась у Беларусі, як сведчыць статыстыка, было адлоўлена 69 тыс. бяздомных жывёлін, у тым ліку ў Мінску — 4 тыс. сабак і катоў. Для 3 тыс. з іх знайшлі новых гаспадароў. Вядома, у тым, што армія былых хатніх гадаванцаў з кожным годам павялічваецца, вінаваты чалавек. Заканчваецца дачны сезон, гараджане загружаюць, што называецца, пад завязку багажнікі і салоны аўтамабіляў хатнімі нарыхтоўкамі і вяртаюцца ва ўтульныя кватэры. А вось месца катам і сабакам, якія на лета былі вывезены на прыроду, часта не знаходзіцца. Магчыма, хтосьці з «жаласлівых» уладальнікаў і пусціць скупую слязу, ды з набліжэннем да горада яна хутка высахне. І кожны знойдзе апраўданне сваёй здрадзе: гэта ж жывёла, пракормімся неяк у полі, лесе... З цягам часу сабакі, якіх не дабілі зімняя сцюжа і голад, збіваюцца ў зграі — так лягчэй выжыць, і ствараюць пагрозу для людзей.

У рэдакцыю «Мясцовага самакіравання» патэлефанавала жанчына з Валожынскага раёна. Маўляў, адны непрыемнасці ад бадзяжных сабак. Збіраюцца каля жывёлагадоўчых фермаў і нават на адной з іх загрызлі цяля. «Няўжо праўда?» — не зусім верылася ў гэта. Такое надзвычайнае здарэнне мясцовага маштабу стала б набыткам грамадскасці праз інтэрнэт. Але чаго толькі не бывае ў гэтым жыцці. І журналіст «МС» вырашыла праверыць інфармацыю.

— Не выключаю: чыста тэарэтычна такое можа быць. Але пра тое, што ў нашым раёне бадзяжныя сабакі прычынілі шкоду маладняку, мы не чулі. Скаргі ад кіраўнікоў гаспадарак, грамадзян не паступалі, як і заяўкі на адлоў «агрэсараў», — кажа **начальнік аддзела жыллёва-камунальнай гаспадаркі Валожынскага райвыканкама Анатоль АЛІЕЎ.**

Ды і, на маю думку, утаіць такі выпадак немагчыма, людская погаласка даўно б разнесла навіну па ўсёй ваколіцы.

— У Валожынскім раёне налічваецца 430 населеных пунктаў, — працягвае Анатоль Ядулаевіч. — На яго тэрыторыі безліч садовых таварыстваў, асабліва вакол пасёлка Ракаў, што бліжэй да сталіцы. Калі ў раёне пражывае 30 тыс. чалавек, то летам у тую ж ракаўскую зону прыязджае яшчэ 25 тыс. дачнікаў. І многія прывозяць з сабой хатніх гадаванцаў. Самі па сабе каты і сабакі бадзяжнымі не становяцца. Тут адназначна прысутнічае чалавечы фактар. Таму праблема нічыйных чатырохногіх ёсць, але не скажу, што яна стаіць асабліва востра.

На тэрыторыях аграгарадкоў пытаннямі арганізацыі адлову безнаглядных жывёл займаюцца арганізацыі жыллёва-камунальнай гаспадаркі. А ў асобных населеных пунктах абавязкі па адлове бадзяжных катоў і сабак ускладзены на сельвыканкамы.

— Мы заказваем спецыялізаваную арганізацыю, якая мае адпаведную ліцэнзію на адлоў бадзяжных жывёлін. Іх не страляюць, як мяркуюць людзі, а спецыяльнымі сродкамі ўводзяць у стан сну. Аналагічную работу праводзяць і сельскія Саветы. Адлоўленых жывёлін адвозяць у пункты часовага ўтрымання. Пакінуць у сябе безнаглядных чатырохногіх мы не можам. Паколькі для іх павінна быць адведзена спецыяльнае памяшканне, уладкаваны вальеры. Акрамя таго, іх трэба забяспечыць харчаваннем, прывіць, наняць абслугоўваючы штат, ветэрынара. А гэта вялікія расходы... У сельскіх Саветах прадугледжана фінансаванне на адлоў з тых сродкаў, якія ідуць на добраўпарадкаванне, ды яно вельмі абмежаванае, — тлумачыць мой суразмоўнік. — Справа яшчэ ў тым, што пры адлове цяжка вызначыць, ці ёсць у сабакі ўладальнік. Як правіла, яны без ашыйнікаў. Калі ў ашыйніку, то шукаем гаспадара.

Звычайна ў квартал адлоўліваюць да 10 катоў і сабак, канстатуе Анатоль Аліеў. Усё залежыць ад паступлення заявак ад насельніцтва, юрыдычных асоб.

Бясспрэчна, гуманнасць у адносінах да братоў нашых меншых з боку чалавека, адказнасць за тых, каго прыручыў, магла б зменшыць маштабы бедства. І яшчэ, на маю думку, павінен быць больш жорсткі закон для тых, хто бесчалавечна абыходзіцца з хатнімі гадаванцамі, — да пазбаўлення волі. Закон «Аб абыходжанні з жывёламі» спрабавалі прыняць яшчэ ў 2001 годзе. З тых часоў законапраект рэгулярна адкладваўся, у яго ўносіліся дапаўненні, змяненні. У 2011-м ён не прайшоў праз другое чытанне. І вось чарговы раз з'явілася надзея, што хутка закон будзе прыняты. Як лічаць абаронцы жывёл, у ім палепшаны правілы адлову жывёл, прадугледжана дакладная забарона на адстрэл. (Не сакрэт, што часта няшчасных забівалі на вачах дзяцей і дарослых, асабліва не цырымоніліся з гэтым у сельскай мясцовасці.) Законапраект прадугледжвае стварэнне месцаў часовага ўтрымання ў раённых цэнтрах, а пры неабходнасці і ў меншых населеных пунктах. Прычым тэрмін утрымання тут жывёл павялічваецца. Стане больш жорсткай і адказнасць за парушэнне асобных нормаў утрымання. У нядобрасумленных уладальнікаў могуць забраць гадаванца або абмежаваць правы на яго.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ. *lazovskaya@zviazda.by*